

František Palacký

Narození, dětství, dospívání, původ

- Narodil se 14. 6. 1798 v Hodslavicích na Valašsku – přesněji v oblasti Moravskoslezských Beskyd, obyvatelstvo jeho rodné vesnice bylo české, ale obyvatelé vesnic ležících na severovýchodně od Hodslavic hovořili německy
- Pro jeho prvních 29 let života máme dost pramenů – do května 1827
- Měl celkem 12 sourozenců – z toho dospělosti se jich dožilo pouze 7, vyššího vzdělání pak dosáhl jen bratr
- Palackého otec Jiří, byl evangelík a vůči manželce a dětem se choval přísně. František si mnohem lépe rozuměl se svojí matkou Annou
- Rod Palackých je možné podle matrik vysledovat až do 17. st. - poddaní vesničané, někteří i fojtové

Vzdělání

- Prvotní řádné vzdělání se mu dostalo, když nastoupil do ve své době slavné zámecké školy v Kunwaldu – dnes Kunín (u Nového Jičína) – studium probíhalo mezi léty 1807 – 1809
- Poté absolvoval latinskou školu v Trenčíně – v letech 1809 – 1812
- Dalším vzdělání mu bylo evangelické lyceum v Prešpurku – dnes Bratislavě – právě zde potkal Pavla Josefa Šafaříka
- Během pobytu na území dnešního Slovenska se krom Šafaříka seznámil s významnými evropskými kulturními díly té doby – historie a filozofie
- roku 1820 se stal vychovatelem Karla a Jana Nepomuka Czúsovy ve Vídni – to mu pomohlo se dále rozvíjet i vzdělávat

Zaměstnání

- Po roce 1806 potkává Pavla Josefa Šafaříka – jeho celoživotní kamarád
- 1814 – se zase potkává s o něco starším Janem Kolárem – oba měli velmi rádi češtinu
- K výše jmenovaným ho pojilo přátelství i s K. H. Borovským
- 1819 požádal Josefa Jungmanna o pomoc – týkala se poskytnutí základních historiografických informací a metod, pomocí, kterých má historik pracovat.
- Díky Dobrovskému a kontaktům na uherskou šlechtu získal náhled do aristokratických kruhů v Čechách
- Pravě díky seznámení se s Dobrovským získal práci Šternberského archiváře – přes hraběte Františka Šternberka – Manderscheidema – toho poznal v červnu roku 1823
- Později příbuzný Františka Šternberka Kašpar Šternberk pověřil Palackého v lednu 1825 zpracováním Dějin české slovesnosti
- V r. 1826 se Palacký stal redaktorem českého a německého časopisu pražského - Vlasteneckého muzea
- 1829 – Palacký je zapsán jako řádný člen Královské společnosti nauk
- 1831 – vznik Matice české – ta vznikla z původně zamýšlené Palackého české encyklopedie – na názvu Matice česká se dohodli – krom Palackého i Jan Svatopluk Presl a Josef Jungmann
- 1838 – získává funkci stavovského historiografa
- Palacký není, tak jako Dobrovský, plně schopen uznat, že Rukopis zelenohorský je podvrh
- roku 1840 vychází první díl Archivu českého – kde jsou historické prameny – Geschichte von Böhmen – na tvorbě spolupracují i Erben a Tomek
- 1858 – spolupracuje na Riegrově slovníku
- 1827 – 1848 – Dost cestoval po celé Evropě – hlavně po archivech – v Německu – Lipsko, Berlín v Itálii – Řím, dále pak v Padově, Benátkách atd....
- Ve Vídni prosadil vydání pramenů k dějinám církevního koncilu v Basileji
- 1848 – účastní obřadu při stavbě Národního Divadla
- 26. 5. 1876 – umírá v Praze
- Pohřben je v Lobkovicích

Rodina

- 1827 se Palacký oženil s dcerou advokáta Jana Měchury, jenž byl zároveň velkostatkářem, Terezií Měchurovou
- spolu měli syna Jana a dceru Marii – ta později vzala Františka Ladislava Riegera
- se synem si rozuměl méně, než s dcerou
- do rodiny později přibude Rieger – zeť

Politika

- 1848 – 49 – jsou politicky poměrně úspěšné roky – Svatováclavský či Kroměřížský sněm
- 1849 – 1860 – je pod policejním dohledem, předtím měl dobré vztahy s vysoce postavenými politiky ve Vídni
- po roce 1860 se mu v politice mu nedaří
- po roce 1867 – se z politiky stahuje – je znechucen z rakousko-uherského vyrovnání
- zastával ideu austroslavismu, federalismu – autonomní státy, které jsou spojené pod vládou Habsburků

Jeho osobnost, úloha v českých dějinách

- Jedná se o jednu z nejdůležitějších osobností – nejen národního obrození ale celé historiografie
- snažil se vidět dějiny v širších souvislostech
- měl dobré mravy i morálku, byl filozoficky i duchovně zralým člověkem
- Znal důležitost českého národa - 15. století chápal, jako období, kdy by měli být Češi rovnocenní s ostatními evropskými národy
- Důraz kladl na prameny
- za klíčové pro vlastenectví považoval i znalost dějin
- za svůj život vydal mnoho edic pramenů – hlavně se zabývali Husitstvím – které chápal, jako vrcholné období našich dějin
- Würdigung den alten böhmischen Geschichtssreiber
- Staré letopisy české – o svém úspěšném výzkumu psal ve svých dopisech (Staří letopisové čeští od roku 1378 do 1527)
- Archiv český – 1840

Jeho největší počiny

- Geschichte von Böhmen
- 1. díl – do roku 1198, 2. díl – 1198 – 1306, 3. díl – 1306 – 1378
- 1836 – 1867
- dějiny českých zemí, prvně je psán v němčině, po roce 1848 – Dějiny národa českého v Čechách a na Moravě

Dějiny národa českého v Čechách a na Moravě

- dějiny českého národa
- I přes nesouhlas českého zemského výboru, chtěli aby dílo bylo vydáváno výhradně v němčině, Palacký nechal vydávat dílo v češtině, ale do němčiny ho i nadále překládal
- rozčleněn do 5-ti dílů – 1. do roku – 1125, 2. 1125 – 1403, 3. 1403 – 1439, 4. 1439 – 1471, 5. 1471 – 1526
- původně chtěl pokračovat do roku 1627 – díky cenzuře a problémům při vydávání to však nestihl.
- vycházely v rozmezí – 1848 – 1876
- Je zde vidět rozdíl mezi Slovany – jsou holubičí povahy, tíhnou k demokracii a rebelii – Germány – nerovnost, výbojnost, organizovanost
- Jan Žižka a husité jako slovanští hrdinové

Literatura

KOŘALKA, Jiří: František Palacký (1798 – 1876). Životopis. Praha 1998.

KUTNAR, František – MAREK, Jaroslav: Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví. Praha 1997.

KUTNAR, František – KRÁLÍK, Oldřich – BĚLIČ, Jaromír: Tři studie o Františku Palackém. Olomouc 1949.

ŠTAIF, Jiří: František Palacký. Život dílo, mýtus. Praha 2009.